ÇATALHÖYÜK

Tapınaklar

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TAPINAKLAR VE DUVAR SÜSLEMELERİ

DERS AMAÇLI KULLANIMLIKTIR
(Telif Hakkına Haizdir)
Atila Türker Ders Notları

TABAKA X

TAPINAK X.1

Tabaka X'daki en erken tapınağın (**X.1**) rekonstrüksiyonu.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA IX

Tapınak IX.8'in kuzey duvarı. Sıva kesilerek biçimlendirilmiş hayvan başları

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMİÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA IX

Tapına IX.8'den boğa örneği. Kuzey duvar. Gövde, bacak ve toynakları bölük pörçük korunmuş.

Siyah renkli.

Ön odayı karşı cepheden görür.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VIII

TAPINAK VIII.8

Akbaba Tapınağ'nın (**VII.8**) öncüsü olan **Tapınak VIII.8'de** de siyah akbabaların yer aldığı benzer duvar resmi çok tahrip olmuştur.

İki yırtıcı kuş arasında bir başsız insan yatmaktadır; adam, sapanıyla kuşların saldırısını engellemeye çalışmaktadır.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIŞINDIR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

TAPINAK VII.8 – AKBABA TAPINAĞI

Tapınak VII.8'in kuzey duvarındaki sıva kesilerek biçimlendirilmiş boğa, şekil **Tapına IX.8**'in birebir aynı yere iki tabaka sonra betimlenmiş olması, kültürel devamlılığı gösterir.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.8'in kuzeybatı köşesi çevresinde, yukarıda siyah ve kırmızı, aşağıda kırmızı el desenleri. Aralarında ise olasılıkla ağları temsil eden örgü desenler yer alır.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.8'in kuzey duvarındaki kapı açıklığında bulunmuştur.
Turuncu çiçekler ve zarif sepet örgüleri andıran leylak renkli bir motife sahiptir.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

İkinci Akbaba Tapınağı'nda insan bacaklarına sahip akbaba kılığına girmiş başsız yatan ceset.

Tapınak VII.8'in kuzey duvarında en az beş başsız cesetlere saldırdıkları görülür. Bu sahne geç evrede boğa figürüyle kapatılmıştır. Bu sahne, Çatalhöyük insanının cesetlerinin yumuşak etinin ayrılması için köy dışına bıraktıklarını gösterir.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.8

Ölülerin gömüldüğü biçimde biri uzanmış diğeriyse bacaklarını karnına çekerek sol yanına yatmış iki başsız insan figürine saldıran devasa akbabaların yer aldığı dehşet uyandıran sahne.

Doğu duvarındaki merkezi pano üzerinde yer alan bu sahne, **Tapınak VII.8'in** en erken evresindeki ana dekorasyonu oluşturan büyük bir duvar resminin bir parçasıdır.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Akbaba Tapınağı (**VII.8**), kuzey ve doğu duvarlarının en erken duvar resimleri.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.8'in kuzey ve doğu duvarı, bulunuş biçimi.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.8'in tamamlanmış biçimi.

TABAKA VII

Tapınak VII.45'in kuzey ve doğu duvarları.

Tanrıça, kollarını ve bacaklarını iki yana açmış ya da yukarı doğru açmıştır.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.31'in batı ve güneybatı duvarı

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.31'in doğu duvarı.

Sağdaki panoda anatanrıça rüzgarda savrulan saçlarıyla betimlenmiş.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.1'in doğu duvarı

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.1'in kuzey ve doğu duvarı

(Telif Hakkına Hâizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.9'un doğu duvarı

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.9'un batı duvarı

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMİÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.10'un kuzey ve doğu duvarı

TABAKA VII

İkinci Akbaba Tapınağı'nın **(VII.21)** rekonstrüksiyonu ve insan kafataslarının bulunuş şekli.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.21'in batı duvarındaki oluklar ve boyalı motiflerle bezenmiş kilim deseni. Dokumanın kenar dikişini taklit eden, üstte yer alan oluklar ve dikiş izleri beyaz, pano ise siyah ve kırmızıdır.

Tapınak VII.21'in kuzey duvarında bulunan, boyası dökülmüş oluklar, nokta bezeme ve boyama teknikleri birleşmiştir. Bu bezeme tekniği Tabaka VII ve VIII'e özgündür.

(Telif Hakkına Haizdir)
Atila Türker Ders Notları
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR

TABAKA VII

Tapınak VII.35'in kuzey ve doğu duvarları

TABAKA VII

Tapınak VII.23'ün doğu duvarındaki gebe tanrıça kabartması. Beyaz zemin üzerine kırmızı, turuncu ve siyah renkli zengin bir desenle bezenmiştir. Baş, eller ve ayakuçları, figürü büyülü güncünden arındırmak üzere, bilinçli tahrip edilmiş olmalıdır. Rengârenk giyinmiş ve kendini saran pelerin giymişçesine ardındaki duvar da boyanmış olan tanrıça, Yakındoğu'da daha sonra ortaya çıkacak olan kullarına kendini gösteren tanrıçaların prototipidir.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VII

Tapınak VII.14, kuzey ve doğu duvarları

Tapınak VII.14, kuzey ve doğu duvarları; önde teraslar halinde sık bir biçimde inşa edilmiş dörtgen yapılardan oluşan köy/kent, köyün ardında yamaçları aşağı doğru uzanan volkanik kürelerle kaplı patlayan yanardağ. Üzerinde duman ve küllerden oluşan bulut var.

Dağın çift konili oluşu, bu resimde Konya Ovası'nın doğu ucunda yer alan Çatalhöyük'ten görülebilen 3268 m yüksekliğindeki Hasan Dağı'nın patlaması kayd edilmiş olmalıdır!

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.A.8'in kuzey ve batı duvarı

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.A.8'in kuzey ve batı duvarı,
4. Evre

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI
KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.B.8'in kuzey duvarı

Tapınak VI.B.8'in kuzey duvarında tahrip olmuş iri boğa figürü yatağı. Altındaki Tapınak VI.8'in diğer kabartmalarıyla aynı pozisyonda yer alır. Ön yüzlerinden daha zarif olan bu boğa derin kesilmemiştir ve izler, kırmızı-beyaz boyayla boyandığını göstermiştir. Altında her hangi bir figür yer almıyor olup, Tabaka VI'nın her **iki evresi boyunca** duvarda yer almıştır.

Yaşam ve ölüme dair karşıt simgeler Çatalhöyük'ün değişmez niteliklerindendir. **Tapınak VI.8'in** doğu duvarındaki süslemelerin **üçüncü evresinde** duvara iki sıra halinde yaban domuzlarına ait alt çene kemikleri sokulmuş, bir sonraki evrede ise kemiklerin üzeri kilden biçimlendirilmiş kadın göğüsleriyle kaplanmıştır.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.B.8'in merkezi platformu.
Kırmızı el deseni üzerine beyaz el desenleri.
İki evrelidir.
Panonun üst kısmı, petek şeklinde, hücrelerle betimlenmiştir; resim, arılarla olan yaşam döngüsünü ifade ediyor olabilir.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.B.8'in doğu duvarı; ağ deseni kaldırılınca ortaya çıkan böcek ve çiçeklerden oluşan geç evre duvar resmi.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.B.8'in batı duvarı

Kol ve bacakları uzatılmış figürler, doğum yapma anını ifade ediyor olmalıdır. **Tapınak VI.8**'deki figür, bir boğa başını doğurur şekilde betimlenmiştir. Doğum yapan tanrıçalar boyanmamış iken, diğerleriyse parlak renklerde giydirilmişlerdir.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

Tapınak VI.B.10'un kuzey ve batı duvarı

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker-Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.A.10'un kuzey ve doğu duvarı, tamamlanmış biçimiyle.

TABAKA VI

Tapınak VI.B.10'un kuzey ve batı duvarı.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.B.10'un batı duvarı. **Tapınak VI.B.10**'un kuzey duvarı boğa başının karşı (batı duvarı) ve yanındaki duvarda yüzü tahrip olmuş tanrıça kabartmasına karşı yerleştirilmiştir.

Tapınak VI.B.10'un kuzey duvarı

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

Tapınak VI.10'un aynı duvarında bulunan bir çift kadın göğsünün içinde kızıl akbaba (*Gyps fulvus*) başları yer alır. Akbabaların gagaları kırmızı boyalı göğüs uçlarından dışarı fırlar durumdadır. Dikmenin yanında erkekliği simgeleyen bir kil boynuz, göğüslerin diğer tarafındaysa kırmızı boyalı bir niş içine yerleştirilmiş iri bir boğa başı (*Bos primigenius*) görülür.

TABAKA VI

“Leopar Tapınağı”

Tapınak VI.B.44 kuzey ve batı duvarı, boşluktan depo odasına geçilmektedir.

TABAKA VI

Leopar Tapınağı (Tapınak VI.B.44) batı duvarı, ana pano.

İki boya bezemeli leopar kabartmasıyla bezenmiştir. Leopar üzerindeki boyamalar üzerinden defalarca kez geçilmiş ve her seferinde yeniden sıvanmış, sonuçta 40 kat sıva seviyesi oluşmuştur.

En iyi korunmuş olan katmanın çizimine göre; siyah daireler içinde üç ya da dört kollu doldurma motifler yer almış, aralardaki boşluklar kısmen kısmen puntolanmıştır. Ayak uçları/pençeler, gözler ve ağız kısmı kırmızıdır.

Kabartma uzunluğu yaklaşık 1.8 m.dir. İki boyalı kalıp dikme ile sınırlandırılmıştır. Defalarca sıvanan sonucu hayvanların keskin dış hatları varlığını yitirmiştir.

İlk evrede kırmızı zemin üzerine yapılan pano, sonraki evrede beyaza dönüşmüş, leopar limoni sarı renge boyanarak üzerine rozetler işlenmiştir. Ara evrede kesik çizgilerle bezendiği anlaşılmıştır.

DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
(Telif Hakkına Haizdir)
Atila Türkeş Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.B.1'in kuzey ve doğu duvarları

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

Tapınak VI.B.1'in doğu ve kuzey duvarları

Tapınak VI.B.1'in doğu duvarında yer alan kilimleri öykünerek yapılmış duvar resmi. Karmaşık geometrik desenler ve çeşitlilik gösteren renkleri, püsküllü kenarkıdları. Çok sayıda çiçek motifine sahip desenler turuncumsu kırmızı, açık devetüyü, beyaz, gri ve siyah boyalara sahiptir.

Bu tür desenler sadece **Tapınak VI.B.1'de** bulunmuştur. Dokuma ilişkisine örnektir.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMLIK İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.A.50'nin doğu duvarı; kilim desenleri, bir tanrıça deseni ve boynuzlu seki.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

Tapınak VI.61'in ana platformun güney ucundaki seki.

Ana platformun güney ucundaki sekiye yerleştirilmiş yedi çift *Bos primigenius* boynuzu süsler. İlk altısı aynı seviyede, duvara yakın olan sonuncusu ise platformdan yükseltilmiş olan boynuzlar, stilizedir.

Tapınak VI.61'e ait köşe platformu ve seki

Tapınak VI.61'e ait köşe platformu ve seki. Yabani boğa ile simgelenen eril tanrıya adandığı anlaşılan bu yapıda herhangi bir duvar resmi veya kabartması bulunmamıştır. Yapıyı kuzeydoğu köşesindeki platformun kenarında yer alan iki iri boğa boynuzlu dikme

TABAKA VI

Tapınak VI.61'in doğu ve güney duvarı, sekilere yerleştirilmiş boynuzlar ve boğa başlı dikmeler.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

Tapınak VI.A.7'nin doğu duvarı

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak VI.A.66'nın doğu duvarı

Bulunan en küçük tapınak olan **Tapınak VI.A.66'nın** doğu duvarında bir sekinin üzerinde kırmızı ağız, kulaklar ve kıllara sahip, ancak boynu bulunmayan iri bir boğa bas-ver alır. Bir kadın, bir ok ve yukarı kalkmış kol ve bacaklar ile doğum yapar durumda birkaç tanrıça figüründen oluşan panel bulunur.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Ev VI.B.65

Ev VI.B.65'de bulunan beyaz zemin üzerine kırmızı boyayla yapılmış duvar resminde nehdivel tasvirlerine de yer verilmiştir.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA VI

Tapınak IV.E.1'in doğu duvarı

Ölü gömme ritüeliyle ilgili duvar resminde ölü bir adamın başını gösteren detay, **Tapınak IV.E.1'in** doğu duvarı. Siyah saçlı, bıyıklı, gözleri kapalı, ağzı açık ve alnı kırmızı lekeli olan bu baş, bu yapıya gömülmüş bir erkeğin resmi olabilir.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA IV

Tapınak A.IV.1'in kuzey duvarındaki merkezi dikme üzerinde yer alan boya katmanları nedeniyle belirsizleşmiş uzun başlı, koşan figür ve boğanın (?) görüldüğü duvar resmi parçaları.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA IV

Tapınak E.IV.1'in doğu duvarındaki resmin devamında yer alan küçük beyaz tanrıça resmi.

(Telif Hakkına Haizdir)
Atila Türker Ders Notları
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR

TABAKA III

TAPINAK III.1 – AV TAPINAĞI

En geç tapınak: **Tapınak A.III.1'in** ön odasındaki av sahnesindeki anne ve yavru geyiklerden ayrıntı.

Bu geyiklerden biri bir avcı tarafından dize getirilmiş ve geyik kafasını kendisine saldıranlara çevirmiştir. Diğer geyik ise kaçmaya çalışmaktadır.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA III

Tapınak III.A.1'in kuzey duvarının büyük bir kısmını kaplayan devasa kırmızı boğa. Dini geleneğin gücünü vurgular. Tapınak duvarlarındaki boğaların Toros duvarlarına bakıyor olması tesadüf olmamalıdır. (Toros Latince «*Taurus*» = Boğa).

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

Tapınak III.A.1'in doğu duvarındaki niş , en geç tapınak: "Av Tapınağı" . nişin üzerine boyanmış geyik motifinin tahmini rekonstrüksyonu.

Tapınak A.III.1'in ön odasının kısaltılmış güney duvarında bulunan yalnızca kırmızıyla resmedilmiş av sahnesi. Altı erkek bir kızıl geyik (*Cervus elaphus*) sürüsünü kovalamaktadır.

TABAKA III

Tapınak III.A.1'in doğu duvarı, en geç tapınak: "Av Tapınağı"

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMİÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

Geyik Avı, **Tapınak III.A.1;** doğu duvarı; leopar postu giysi ve başlıklar giymiş dans eden avcılar ve geyik avı. Küçük bir kısmı insitu bulunmuş, diğer kısımları Hellenistik çukur içinden çıkmıştır. Çıplak akrobotlar, davul çalan bir adam, başsız yarı beyaz figür. Birinin elinde topuz vardır.

TABAKA III

Tapınak III.A.1'in kuzey duvarı, en geç tapınak: "Av Tapınağı"

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

Tapınak III.A.1'in batı ve kuzey duvarları, en geç tapınak:
"Av Tapınağı"

Tapınak III.A.1'in kuzey ve doğu duvarları, en geç tapınak:
"Av Tapınağı"

TABAKA III

Tapınak III.A.1'in ana odası, en geç tapınak: "Av Tapınağı"

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

Av Tapınağı (**A.III.ı**); doğu duvarı ok-yay ve değneklerle donanmış, leopar postundan giysiler ve başlıklar giymiş dans eden avcılardan ve birkaç geyikten oluşan uzun sahneyle kaplıdır. Resmin sol kısmı insitu bulunmuştur; pano resmi kağıt üzerinde birleştirilmiştir. Dans edenler arasında hareketli, çıplak akrobatlar, davul çalan bir adam ve büyük olasılıkla başsız olan, yarı beyaz yarı kırmızı boyanmış birkaç tuhaf figür görünmekte. Tapınağın kuzey duvarında da, büyük boğanın ardında, elinde bir topuz olan benzer bir figür vardır. Tapınağın tabanının altında yalnızca kadın gömüleri bulunmuş ve genelde evin erkeğine ait olan platformun altında herhangi bir gömüye rastlanmamıştır. Çatalhöyük'te başka hiçbir yapıda benzer durumla karşılaşılmamıştır.

Tapınak III.A.8

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA III

Tapınak III.A.8

Tabaka III'teki iki tapınaktan biri: **Tapınak III.A.8**; tamamen kilim ve dokumalardan türetilmiş desenlerle bezelidir. Kırmızı, beyaz ve gri renk kullanılmış.

Aynı tapınağın batı duvarındaki dekorasyon iki ana panodan oluşur.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

TABAKA III

Tapınak III.13 numaralı odanın kuzey duvarındaki geyik avı sahnesi. Okçunun okunu fırlattığı anda resmedilmiştir.

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIM İÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları

Tabakalara göre Çatalhöyük Duvarlarındaki pano ve resimlerin değişimi

Konya Ovası'nda eski Türk Halısı dokuması örnekleri

DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
(Telif Hakkına Haizdir)
Atila Türker Ders Notları

ETürk Halı dokumalarından örnekler

(Telif Hakkına Haizdir)
DERS AMAÇLI KULLANIMIÇİNDİR
Atila Türker Ders Notları